

1. Vejen Idrætscenter

Vejen Idrætscenter er kendt for sine mange landsdækkende idrætsarrangementer. Gennem de sidste 15 år har stedet huset store internationale og nationale arrangementer. I snit afholdes der årligt mindst fire Danmarksmesterskaber i centret. Det daglige besøg er på over 2.000 gæster.

2. Vejen

En gren af Hærvejen blev i takt med byens vækst til Vejens hovedgade, Nørre- og Søndergade. Byen voksede for alvor efter, at banen i 1874 kom til. På kirkegården ses rester af den oprindelige middelalderkirke, og dens ganske lille grundplan er markeret med hæk og beplantning. På kirkegården står over 40 af billedhugger Niels Hansen Jacobsens usædvanlige gravsten (folder fås på Vejen Kunstmuseum).

3. Vejen Kunstmuseum

Museet er bygget i 1924 og har gratis adgang. Det fortæller om dansk kunst fra tiden omkring 1900 med særlig vægt på billedhuggeren og keramikeren Niels Hansen Jacobsen (1861-1941), symbolisme og art nouveau. Hans hovedværk, "Skyggen", står med andre af hans skulpturer i anlægget ved museet. Hans berømte Trolde, der står midt i springvandet, var frem til 2006 et markant vartegn for gamle Vejen Kommune.

4. Knagemøllen og Kongeåen

Kongeåen er et enestående natur- og kulturlandskab. Åen slynger sig smukt gennem landskabet og dannede grænse mellem Danmark og Preusserriget mellem 1864-1920. Åen er 65 km. lang og har sit udspring nordøst for Vamdrup. Den stråttækte bindingsværksbygning "Æ Knagemølle" er den sidste bevarede vandmølle ved Kongeåen. Møllen er bygget som kornmølle omkring 1780. I 1830 blev den omdannet til benmølle for 30 år senere igen at blive kornmølle. Mølleanlægget er velbevaret med såvel vandføring og stigsbord som malekarm og sluser.

9. Skibelund Krat

Skibelund Krat er et gammelt egekrat på den stejle ådalsskrænt ned mod Kongeåen. Her blev fra 1865, efter etablering af Askov Højskole og nederlaget i 1864, anlagt en national møde- og festplads. Rundt om festpladsen er rejst en række mindesmærker for de personligheder, som i Skibelund Krat har talt Sønderjyllands sag i perioden 1864-1920.

I 1898 inviedes billedhugger Niels Skovgaards "Magnusstenen" til minde om det vellykkede slag på Lyrskov Hede i 1043. I 1903 gjaldt det afsløringen af "Modersmålet", billedhugger Niels Hansen Jacobsens monument for det danske sprog personificeret ved de to sønderjyder, historikeren A.D. Jørgensen og digteren Edv. Lembcke.

10. Skibelund Efterskole

Skibelund Efterskole er landets næstældste efterskole. Den blev oprettet i 1874 som en friskole for børn af dansksindede forældre syd for Kongeåen, der fra 1864 til 1920 udgjorde grænsen til Tyskland. Målet var at styrke danskheden i Sønderjylland ved at undervise børnene på deres modersmål.

I 1884 forbød de tyske myndigheder de undervisningspligtige børn at gå i skole nord for grænsen. Skolen blev da omdannet til efterskole. Her kunne børn fra Slesvig komme efter konfirmationsalderen og blive undervist på dansk som modvægt til den tyske undervisning, de havde modtaget i børneskolen.

5. En velbevaret stenbro

Cirka ti meter nede ad Gl. Vamdrupvej fra Lundsgårdsvej passerer man et vandløb. Stiller man cyklen og vandrer ned langs det, kan man ved kig tilbage mod grusvejen se, at den går over en ældgammel stenbro. Tykt er det lag af jord, der har lagt sig over de mægtige kløvede granitstykker – en imponerende arbejdsindsats.

6. Skodborg

Ved Skodborg Kirke blev der i 1921 rejst et stort minde for sognets 38 faldne i krigen 1914-18. Mindesmærket i Skodborg udstråler sorg, ære og værdighed. Kig godt på, hvor mange forskellige steder byens unge mænd faldt – fra øst- til vestfronten.

7. Københoved – Lokes Høje

Lige øst for mødet mellem Frihedsvej og Københovedvej viser et lille gravhøjsskilt ind over den store mark. Der kan man trave op til en velbevaret samling af fire gravhøje fra den ældre bronzealder, 1800-1000 f.kr. Der gik græstørv svarende til 10-12 fodboldbaner til højene – det formodes, at kun de mægtigste borgere fik så fin en begravelse. I dag er der bevaret 10-15.000 høje på landsplan, mens man skønner, at der oprindeligt har været 50-60.000. Fra toppen er der fin udsigt ud over Kongeådalen. Af i dag visse årsager hedder de Lokes Høje.

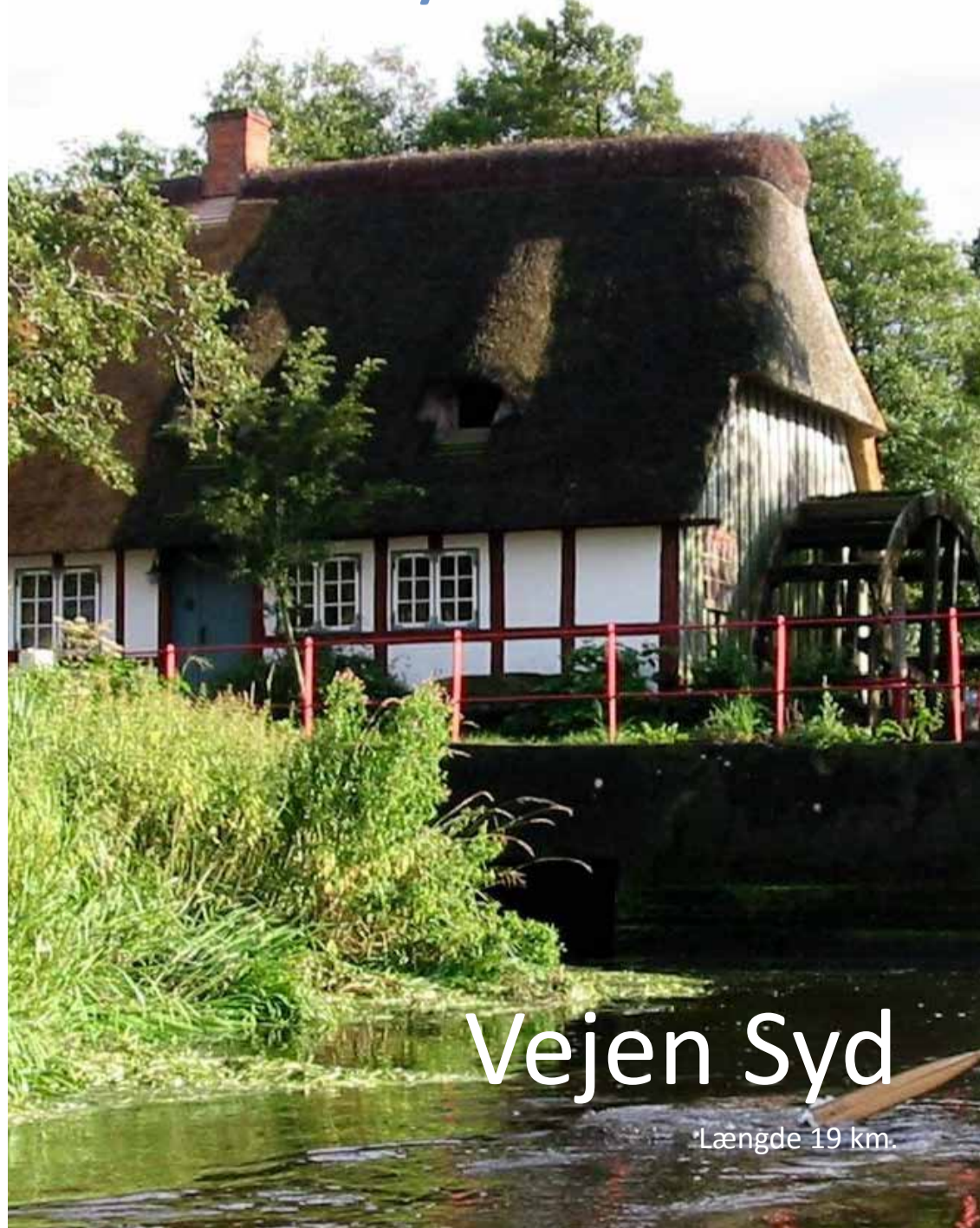

8. Frihedsbroen og huset "Frihed"

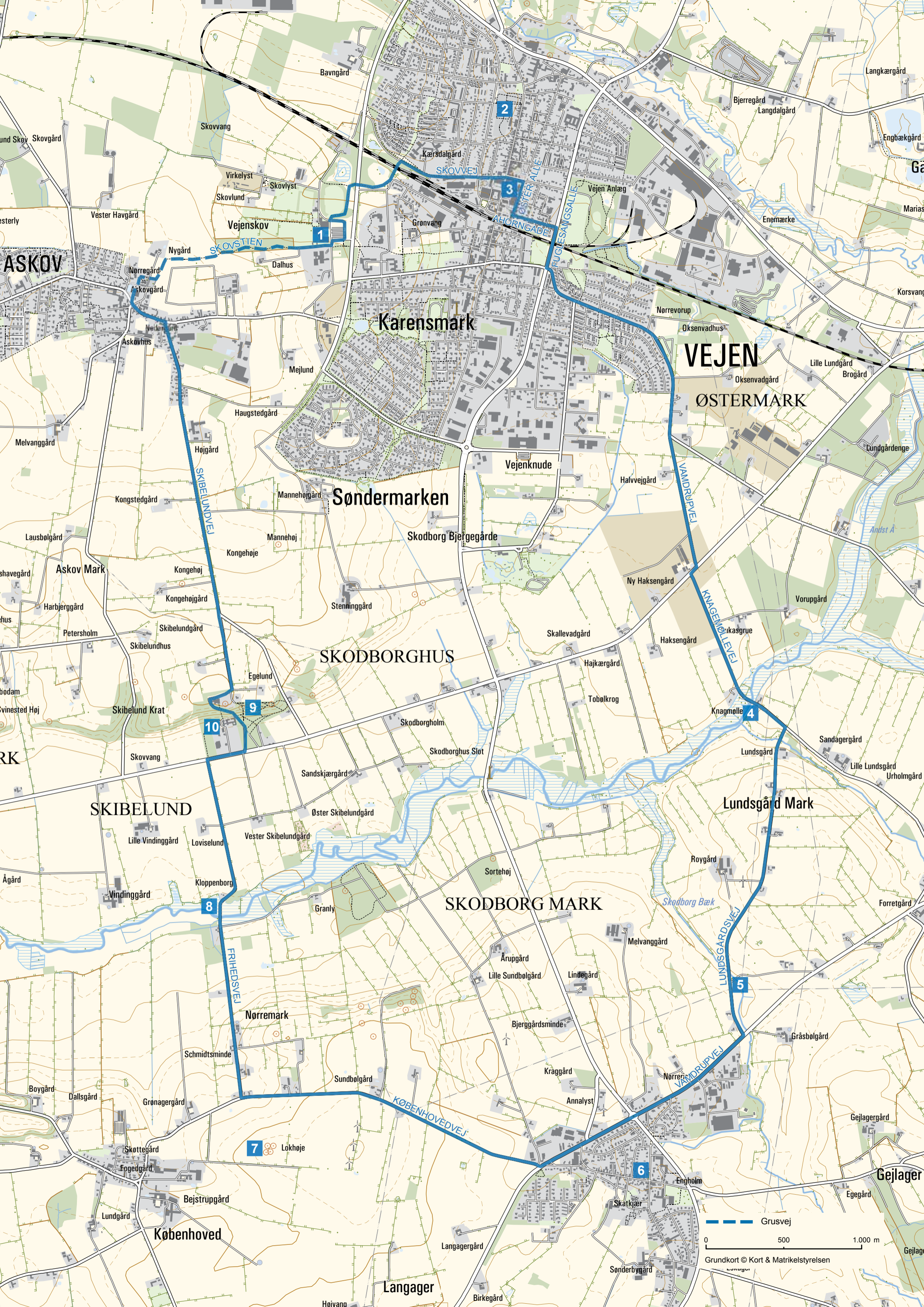
Broens navn opstod i tiden 1864-1920, da Kongeåen var dansk-tysk grænse. Frem til 1920 flygtede mange sønderjyder til Danmark; andre kæmpede indædt for deres nationale ret og identitet. Blandt dem var gårdejer H.D. Kloppenborg i Københoved. Han byggede sit stenhus "Frihed" lige nord for broen. Ad et vadested længere vestpå kunne han tage over til sit danske fristed og flage med Dannebrog til stor irritation for tyskerne.

Cykelrute nr. 4

ASKOV

Karensmark

VEJEN

ØSTERMARK

Søndermarken

SKODBORGHUS

SKIBELUND

SKODBORG MARK

Københoved

Gejlager

1

2

3

9

10

8

7

6

4

5

0 500 1.000 m

Grundkort © Kort & Matrikelstyrelsen